

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Filozofická fakulta**

Ústav archivnictví a PVH

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Studijní obor:	Archeologie
Akademický rok:	2019/2020
Název práce:	Architektura doby popelnicových polí v Čechách
Autor/ka práce:	Ondřej Šťastný
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.
Oponent/ka práce:	PhDr. Ing. Lubor Smejtek, Ph.D.

1. HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Stanovení cíle/hypotéz/výzkumných otázek a míra jejich naplnění	X				
Použité metody, jejich adekvátnost a relevance ve vztahu k tématu	X				
Faktická, věcná a obsahová správnost	X				
Naplnění zadání bakalářské práce	X				
Interpretace výsledků	X				
Formulace závěrů práce	X				
Odborný přínos práce a její praktické využití		X			
Schopnost argumentace a kritického myšlení autora/ky	X				

2. HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE (hodnocení vyznačte X)	1	2	3	4	Nelze hodnotit
Shromáždění relevantních informací (literatury a ostatních zdrojů)	X				
Provázanost a sled textu, návaznost kapitol	X				
Jazyková a stylistická úroveň práce	X				
Práce s daty, informacemi a odbornou literaturou (správnost a četnost odkazování)		X			

3. ZÁVĚREČNÉ SLOVNÍ HODNOCENÍ OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Těžištěm předložené bakalářské práce je pečlivá literární rešerše, týkající se publikovaných dokladů stavebních konstrukcí ze sídlišť kultur popelnicových polí (k. knovízská, lužická, štítarská, nynická) v Čechách. V určitém náhodném výběru jsou zmíněny i soudobé příklady staveb z okolních oblastí.

Úvodem autor definuje použitou terminologii (stavba, obytná stavba, dům, polozemnice, zemnice) a uvádí i základní rozčlenění archeologických pramenů (primární, sekundární, terciální), na jejichž základě vznikají pokusy a rekonstrukci tehdejších stavebních postupů a možných podob výsledných staveb. Klíčové jsou pochopitelně primární prameny, získané archeologickým výzkumem, které ovšem mají z nejrůznějších důvodů značně kolísající kvalitu a průkaznost (cf. např. kvalita dokumentace starých výzkumů, erozní procesy, masivní plošné skrývky ornice i s podorničím, resp. kulturní vrstvou apod.), což způsobuje značný nedostatek nálezových situací, vhodných pro studium architektury doby popelnicových polí na našem území. Diplomant si je tohoto stavu dobře vědom a jím shromážděné primární údaje zahrnují prakticky všechny dostupné (tj. publikované) výzkumy s pozůstatky stavebních konstrukcí (nadzemních i zahloubených).

K rozlišení kulových a sloupových jam, které skutečně není jednoduché, takže často vede v praxi k zmiňovanému neutrálnímu označení „kulová/sloupová jáma“, je třeba ještě dodat, že vedle kritéria „zahrocené dno=kulová jamka“ a „ploché dno=sloupová jáma“ je nutné zohledňovat i průměr, neboť tvar dna nelze vždy v terénu spolehlivě určit. Menší svědčí spíše pro kulové jamky (kuly se vždy zatloukaly), zatímco větší ($\varnothing$ cca 30/50 – 80 cm) ukazují na sloupové jámy, do nichž se sloupy zapouštěly a utěsňovaly až po jejich vyhloubení.

Jako příklad sekundárního pramene uvádí O. Šťastný „knovízský talíř z Řeporyjí, který na spodní straně nese otisky mazanice, takže nejspíše visel na zdi“, což by mělo naznačovat existenci stavby s omazem stěn. Tuto myšlenku převzal i s řádnou citací od F. C. Friedricha (1956, 40), avšak jak to tento amatérský badatel myslel je oponentovi, který bohužel nezná uvedený nález z autopsie, záhadou. Možné zavěšování knovízských plochých talířovitých misek na stěny staveb se sice v poslední době již zdá za prokázané, ale jen těžko si lze představit, jak na dně vypálené nádoby („talíře“) mohl v tomto konkrétním případě vzniknout otisk mazanice ze stěny domu!

Nejvíce dokladů staveb se autorovi podařilo shromáždit pro knovízskou kulturu, což mu umožnilo i jejich základní rozdělení do čtyř skupin podle velikosti dochovaných půdorysů, tvaru a charakteru (1. nadzemní obdélné stavby větší než 60 m², 2. nadzemní obdélné stavby menší než 60 m², 3. nadzemní čtvercové stavby do 15 m², 4. polozemnice). O poznání méně lokalit s pozůstatky staveb máme u nás v oblasti lužické kultury, kde nám nejvíce poznatků k architektuře doby popelnicových polí přinesl výzkum v Turnově – Maškových zahradách. I přes značné množství nalezené mazanice a stop požárů ovšem nelze souhlasit s názorem, že domy byly zapalovány úmyslně, aby se uvolnil prostor pro novou výstavbu. Tato představa je

zcela ahistorická, zvláště pokud si uvědomíme, jak ještě po celý středověk a hluboko do novověku snadno vyhořela celá vesnice či půlka města, když oheň rozfoukávaný větrem nekontrolovaně přeskakoval z jedné doškové či šindelové střechy na druhou!

V závěru své bakalářské práce O. Šťastný správně akcentuje zásadní změnu charakteru obydlí s nástupem pozdní doby bronzové, kdy převažující, často značně rozměrné, mladobronzové nadzemní dřevohlinité konstrukce nahrazují mnohem menší obytné stavby typu polozemnic. Příčina tohoto jevu není příliš jasná, i když se uvažuje např. o souvislosti se změnou klimatu. Faktem však je, že se v průběhu pozdní doby bronzové radikálně mění také celá sídelní struktura. Zajímavý podnět do této diskuse přináší i diplomant, když uvažuje o možném vyčerpání přírodních zdrojů pro velké nadzemní stavby, tedy zejména vhodného stavebního dřeva, případně proutí.

Z formálního hlediska lze vytknout jen některé nepřesnosti v citacích:

Např.

s. 6 – „Vařeka 1988, 17“ – v seznamu literatury se taková práce nevyskytuje

s. 8 – „Frolec – Vařeka 1983, 165“ – v seznamu literatury je pořadí autorů obrácené

s. 9 – „Vařeka 1983, 106–107“ – v seznamu literatury se taková práce nevyskytuje

Oponovaná práce splňuje všechny požadavky, kladené na vypracování bakalářských prací.

PRÁCI K OBHAJOBĚ: DOPORUČUJI – ~~NEDOPORUČUJI~~

NÁVRH NA KLASIFIKACI BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

VÝBORNĚ – ~~VELMI DOBŘE~~ – ~~DOBŘE~~ – ~~NEVYHOVĚL/A~~

V Praze dne 10. srpna 2020

Datum

_____
Podpis